

รำลึก 'สมเด็จพระยา'

● พืชมงคล
ในปี 2546 นี้ 21
ตุลาคม เป็นวัน
คล้ายวันพระราช
สมภพของสมเด็จพระ
ยา น้อยแสนปี
อยากทราบว่า ที่วัด
อนงค์จะมีกิจกรรม
ใดเป็นพิเศษหรือ
ไมคะ (ต.ญ.รติกาส กรุงเทพฯ)

พอดีเลยจะพืชมงคลมีรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดงาน "รำลึกถึง...สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี" ผู้ที่ชาวไทยยกย่องให้เป็น "สมเด็จพระย่าของแผ่นดิน" และยังทรงเป็นพระราชมารดาของพระมหากษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรีถึงสองพระองค์ ได้ถือกำเนิดจากตระกูลสามัญ โดยทรงเป็นบุตรของ พระชนกฯ ซึ่งมีอาชีพเป็นช่างทอง และ พระชนนีคำ ทรงพระราชสมภพเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2443 ที่ จ.นนทบุรี

ต่อมาได้ย้ายนิวาสสถาน มาอยู่ที่บริเวณวัดอนงค์าราม เขตคลองสาน กรุงเทพฯ พระชนกฯ ได้ถึงแก่กรรมในขณะที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนียังทรงพระเยาว์มาก ส่วนพระชนนีคำ ก็ถึงแก่กรรมเมื่อพระองค์มีพระชนมายุเพียง 9 พรรษา จากนั้นทรงอยู่ในความอุปการะของป้าช้อย พี่สาวของ

พระชนนีคำ มีอาชีพรับจ้างมวนบุหรี่และทำขนมขาย สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ทรงบรรยายถึงบ้านหลังวัดอนงค์รามไว้ในงานพระนิพนธ์เรื่อง "แม่เล่าให้ฟัง" ว่า

"เมื่อจำความได้ แม่ก็อยู่ที่ชนบทแล้ว ที่ขอยซึ่งปัจจุบันเป็นชอชวัดอนงค์ "บ้าน" นั้นเหมือนห้องแถวชั้นเดียว...ข้างหน้าบ้านมีระเบียง พื้นเป็นไม้ปัดข้างๆ และมีหลังคามุงจาก ส่วนนอกก่อนถึงถนน เป็นอิฐแล้วจึงเป็นถนน เมื่อเข้าไปใน

บ้านแล้วจะมีห้องโล่งๆ ด้านขวามือยกพื้นเป็นทั้งห้องพระและห้องประกอบอาชีพของพ่อแม่...ถัดไปมีห้องซึ่งเป็นห้องนอนและข้างหลังมีห้องครัวยาวตลอด...ซึ่งกันด้วยกำแพง หลังกำแพงมีที่โล่งๆ ไปถึงใต้ถุนบ้านไปเพราะทางครัวไม่มีประตูออก ในบ้านไม่มีห้องน้ำ เวลาอาบน้ำนั้นอาบน้ำกันที่

หน้าบ้านเต็มตั้งอยู่ที่ระเบียงหรือไปอาบที่คลองสมเด็จพระเจ้าพระยา"

ปัจจุบันนิวาสสถานหรือบ้านเดิมของสมเด็จพระย่า ถูกรื้อถอนไปหมด ยังคงหลงเหลือเพียง "เรือนจำลอง" มีลักษณะใกล้เคียง "บ้าน" ตามแบบในหนังสือแม่เล่าให้ฟัง ตั้งอยู่ในบริเวณอุทยานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระย่า ๓ สมเด็จพระเจ้าพระยา 3 เขตคลองสาน นับเป็นอนุสรณ์สถานรำลึกถึงสมเด็จพระย่าเพียงแห่งเดียวที่ตั้งอยู่ใจกลางชุมชน ซึ่ง 21 ตุลาคม จะมีงาน "น้อยรำลึกถึงสมเด็จพระย่า ณ นิวาสสถานเดิม" ขึ้น ในวโรกาสครบรอบ 103 ปีวันคล้ายวันพระราชสมภพ ภายในงานก็มีการสาธิตงานอาชีพและศิลปหัตถกรรม นิทรรศการจำลองบ้านเดิมสมเด็จพระย่าเมื่อครั้งทรงพระเยาว์ และภาพยนตร์ส่วนพระองค์ ซึ่งหาชมได้ยาก

เป็นการรำลึกอีกครั้งหนึ่ง นิวาสสถานในบ้านวัดอนงค์ารามแห่งนี้เคยเป็นที่ทำเนียบของสตรีสามัญนามว่า "สังวาลย์" ต่อมาได้รับการจารึกพระนามให้ป็นปูชนียบุคคลของโลกเป็นที่ประจักษ์แก่ปวงชนชาวไทยและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วโลก